

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie X./2018
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 202/2018
populárny názov	odmena advokáta - tarfíná hodnota
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.09.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Za tarfínú hodnotu v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je teda hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobcu domáhala proti žalovanému Generali poisťovňa a. s. zaplata sumy 6 039,46 eur s príslušenstvom. Okresný súd uznesením zo dňa 30. 6. 2016 rozhodol o náhrade trov konania, a to tak, že žalobcovi priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z náhrady súdneho poplatku vo výške 198,95 eura, náhrady trov dôkazu vo výške 197,22 eura a náhrady trov právneho zastúpenia podľa § 146 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej ako „OSP“) v spojení s § 142 ods. 3 OSP. Žalobca vzal v konaní žalobu čiastočne späť po tom, ako žalovaný uhradil časť žalovanej sumy. Okresný súd to pre účely náhrady trov konania hodnotil ako neúspech žalobcu a náhradu trov konania preto priznal žalobcovi. V konaní žalobca pôvodne žaloval sumu 5 699,46 eur z titulu nevyplateného poistného plnenia, z ktorej okresný súd v meritórnom rozsudku v konaní nepriznal sumu 59,12 eur, a sumu 340,- eur, ktorá predstavuje náklady na znalecký posudok (spolu 60 039,46 eur, z ktorých súd priznal 5 980,34 eur). Výšku tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby náhrady trov právneho zastúpenia teda okresný súd určil v zmysle § 142 ods. 3 OSP zo sumy 5 980,34 eur, ktorá predstavuje súdom priznané plnenie, ktoré pozostáva zo sumy 2 829,17 eur a 2811,17 eur, ktoré žalovaný uhradil po podaní žaloby z titulu nevyplateného poistného plnenia a sumy 340,- eur, ktorá predstavuje náklady na znalecký posudok.</p> <p>Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podal žalovaný včas odvolanie v časti rozhodnutia týkajúcej sa náhrady trov konania. Krajský súd rozhodol o</p>

	<p>odvolaní uznesením zo dňa 29. 11. 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že zmenil rozhodnutie okresného súdu takým spôsobom, že sumu trov právneho zastúpenia, ktorú je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi znížil zo sumy 2699,89 eura na sumu 1 914,06 eura. Vo svojom rozhodnutí sa stotožnil s názorom žalovaného a svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že „ak v priebehu konania došlo k zmene predmetu sporu, nie je možné za základ pre určenie výšky tarifnej odmeny za všetky úkony právnej služby, považovať iba priznané plnenie, no je nevyhnutné v prípade každého úkonu právnej služby zohľadniť, aká bola hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase vykonaného predmetného úkonu právnej služby.“</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti namieta (podľa nej) nesprávny postup krajského súdu pri vyčíslení výšky (právoplatne priznaného) nároku na náhradu trov konania. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd pri vyčíslení trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny určenej podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), teda (ako konštatoval v odôvodnení svojho rozhodnutia) z hodnoty predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonaného predmetného úkonu právnej služby.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľky v súlade so svojou stabilnou judikatúrou v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. II. ÚS 56/05). Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je ratione materiae aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997, Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska).</p> <p>V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd (aj vo svojej doterajšej judikatúre) zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, a to napr. vtedy, keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). V súlade s označenými právnymi východiskami ústavný súd preskúmal aj sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu.</p> <p>Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.</p> <p>Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej</p>

vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci bolo predmetom konania rozhodovanie o žalobe o zaplatenie peňažnej sumy. V priebehu konania sťažovateľka vzala dôvodne podanú žalobu čiastočne späť pre správanie žalovanej, ktorá vykonala čiastkové úhrady v prospech sťažovateľky až po začatí konania (po podaní žaloby), čo možno pre účely rozhodovania o náhrade trov konania hodnotiť ako neúspech žalovanej v tejto časti a zároveň ako úspech sťažovateľky (žalobkyne). Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľky poukazuje na § 10 ods. 2 vyhlášky, z ktorého vyplýva, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd zvolil pri vyčíslení trov právneho zastúpenia, vychádzajúc z hodnoty predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonaného predmetného úkonu právnej služby, nie bežný spôsob v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, keď v napadnutom uznesení nesprávne aplikoval právnu normu (§ 10 ods. 2 vyhlášky), v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že uznesením krajského súdu z 29. novembra 2017 boli porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodol zároveň podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o zrušení označeného rozhodnutia všeobecného súdu a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Po zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o trovách konania, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že z hľadiska predmetu sporu v duchu zásady „ratione valoris“ (v rámci tzv. majetkového cenzusu) ide síce v prípade sťažovateľky o vec, ktorú by bolo možné kvalifikovať ako tzv. bagatelnú vec, čo by za daných okolností vzhľadom už na samotný predmet sporu z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu zakladalo dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, keďže Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016 v § 422 ods. 1 písm. a) vylučuje u tzv. bagatelných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi na základe uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku, a teda za bežných okolností by nebol pripustený ani prieskum v rovine ústavného súdnictva, avšak vzhľadom na jednoznačnú právnu úpravu uvedenú v § 10 ods. 2 vyhlášky, podľa ktorej „za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa

	<p>právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby“, iný výklad nie je možné pripustiť.</p> <p>Pri rezignácii, resp. zdržanlivosti ústavného súdu len z dôvodu tzv. „bagateľnosti“ nevysloviť svoj právny názor v tejto konkrétnej veci by následne vzhľadom na jej povahu spojenú s budúcim rozhodovaním všeobecných súdov mohlo dôjsť vzhľadom na rozsah tejto agendy k nežiaducemu a extrémnemu vybočovaniu zo štandardov, ktoré sú určené pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie (m. m. IV. ÚS 358/08, m. m. IV. ÚS 20/2018). Z uvedených dôvodov ústavný súd vec najskôr prijal na ďalšie konanie a rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.</p> <p>Na záver ale ústavný súd považuje za žiaduce konštatovať, že súčasná právna úprava, ktorá neumožňuje v konaní pred všeobecnými súdmi korigovať nesprávne (nezákonné) rozhodnutie prvostupňového súdu o výške trov konania, ktoré z povahy veci podlieha ústavnej ochrane v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, zbytočne zaťažuje ústavný súd rozhodovaním o veciach, ktoré by inak mali byť z hľadiska jeho ústavného postavenia a priori z jeho právomoci vylúčené.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 29. novembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie krajského súdu z 29. novembra 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 145,58 € na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>II. ÚS 56/05 ESLP Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska</p> <p>II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	advokát, advokácia-advokátska tarifa advokát, advokácia-odmena advokáta advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia

spisová značka	IV. ÚS 323/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.08.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v §

	<p>420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka bola v právnom postavení žalovanej v občianskoprávnom konaní o zaplatenie sumy 58 800 € s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde. Po vykonanom dokazovaní okresný súd žalobu zamietol. Po odvolaní žalobkyne krajský súd uznesením rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Po vykonaní ďalšieho dokazovania okresný súd rozhodol tak, že zaviazal sťažovateľku ako žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 58 800 € spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania a uhradiť jej trovy konania. Po podaní odvolania sťažovateľkou krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka podala dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Žalobkyňa medzitým oznámila súdu, že postúpila svoju pohľadávku na postupníka a navrhla, aby do konania na jej miesto vstúpil postupník. Sťažovateľka sa k postúpeniu pohľadávky vyjadrila listom a žiadala, aby dovolací súd nepripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu. Najvyšší súd uznesením pripustil, aby do konania na miesto postupiteľky ako žalobkyne vstúpil postupník, a zároveň dovolanie odmietol. Tomuto konaniu predchádzalo iné konanie vedené na okresnom súde, ktoré je podstatné pre posúdenie výpovedí svedkýň v konaní pred okresným súdom, v ktorom vystupovala sťažovateľka. Išlo o žalobu žalobkyne proti svojej vnučke o vydanie sumy 60 412,93€. Toto konanie sa skončilo tak, že okresný súd rozsudkom zaviazal žalovanú vydať žalobkyni sumu 58 753,24 € spolu s trovami konania. Keďže vzala svoje odvolanie späť, rozsudok nadobudol právoplatnosť.</p> <p>Sťažovateľka sa domnieva, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil a nezdôvodnil dostatočne svoj názor, že boli splnené procesné predpoklady na zmenu účastníka konania. Podľa sťažovateľky sa najvyšší súd nevyjadril k dôvodom, „... ktoré sťažovateľka uviedla vo vyjadrení, kedy ako dôvody nepripustenia zmeny účastníka konania uviedla, že dňa 23.12.2016, kedy mala byť uzavretá zmluva o postúpení pohľadávky, nebol rozsudok okresného súdu ešte právoplatný, keďže rozsudok nadobudol právoplatnosť až dňa 30.1.2017 a vykonateľnosť nadobudol dňa 3.2.2017. Došlo teda k postúpeniu neexistujúcej pohľadávky. Podľa § 525 ods. 1, druhá veta O.z., postúpiť nemožno ani pohľadávku, pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia. Postúpená môže byť teda len existujúca pohľadávka. Postupník nie je v tomto prípade aktívne legitimovaný, keďže pohľadávka nebola v čase jej postúpenia exekučným titulom.“</p> <p>Sťažovateľka nesúhlasí ani s argumentáciou dovolacieho súdu týkajúcou sa súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Sťažovateľka tvrdí, že Civilný sporový poriadok nevyklučuje podanie dovolania podľa § 420 aj podľa § 421 CSP, a preto navrhuje, aby ústavný súd zaujal stanovisko aj k tejto veci.</p> <p>Sťažovateľka tiež žiada, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €, čo zohľadňuje jej duševnú ujmu, ktorá spočíva v pocitoch neistoty a krivdy, ktoré boli vyvolané postupom súdov. Sťažovateľka si v prípade vydania nálezu uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Predmetom sťažnosti sú tvrdenia sťažovateľky, že postupom krajského súdu a postupom najvyššieho súdu boli porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Hoci sa sťažovateľka domáhala vyslovenia ňou označených práv „iba“ postupom krajského súdu a najvyššieho súdu, z povahy veci vyplýva, že tento namietaný postup vyústil do vydaných rozhodnutí, konkrétne rozsudku krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu, preto ústavný súd pri posudzovaní</p>

namietaného porušenia práv sťažovateľky hodnotil uvedené súdne rozhodnutia. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní, vychádzajúc z písomných podaní účastníkov a predloženého spisu okresného súdu, preskúmal všetky námietky a dôvody sťažovateľky a zistil, že jej sťažnosť je čiastočne dôvodná.

Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určeného v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika (ako aj všetky jej orgány verejnej moci) má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

V rámci svojich námietok sťažovateľka spochybnila aj neprípustnosť kumulácie dôvodov dovolania podľa § 420 a § 421 CSP (bod 5). Sťažovateľka tvrdí, že Civilný sporový poriadok nevyklučuje podanie dovolania podľa § 420 CSP aj podľa § 421 CSP, a preto žiadala, aby k takto vyslovenej neprípustnosti kumulácie dôvodov dovolania zaujal stanovisko ústavný súd.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na podklade sťažnosti v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 643/2017 v rámci zjednotenia právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k uzneseniu ústavného súdu vydaného pod sp. zn. II. ÚS 512/2017 plénum ústavného súdu uznesením sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 19. apríla 2017 zjednotilo svoj právny názor nasledujúcou právnou vetou: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia §

420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Hlavným argumentom pléna ústavného súdu bol princíp legality, jasný a zrozumiteľný text zákona a ústavne chránené nebránenie prístupu k súdu. Súbežne sa aj najvyšší súd na úrovni veľkého senátu opätovne zaoberal zákazom kumulácie. V uznesení sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018 zmenil svoj pôvodný názor a výrokom rozhodol, že „Kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je prípustná“.

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokováanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje. Z tohto dôvodu ústavný súd uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu (jeho výrokmi 2 a 3) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tieto výroky napadnutého uznesenia zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Napadnutým uznesením v jeho prvom výroku rozhodol najvyšší súd aj o zmene účastníka konania, keď pripustil, aby na miesto pôvodnej žalobkyne vstúpil do konania postupník. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti napádala aj postup najvyššieho súdu, ktorý viedol k pripusteniu tejto zmeny a ktorý bol následne zhmotnený v prvom výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd pripustenie zmeny na strane žalobkyne zdôvodnil tým, že boli splnené procesné predpoklady, t. j. došlo k prevodu žalovanej pohľadávky, a so zmenou súhlasil subjekt, ktorý mal vstúpiť na miesto žalobkyne.

Podľa § 80 ods. 1 CSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa § 80 ods. 2 CSP súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

Argumentácia sťažovateľky, ktorú vytrhla z kontextu § 525 ods. 1 druhej vety zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), nemôže v tomto prípade obstáť. Toto zákonné ustanovenie sa týka pohľadávok, vo vzťahu ku ktorým právny poriadok

nepripúšťa výkon rozhodnutia a exekúciu [§ 111 a § 112 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov]. Ide predovšetkým o rôzne druhy sociálnych dávok a príspevkov. Ďalšie tvrdenie sťažovateľky, že pokiaľ o pohľadávke nebolo právoplatne rozhodnuté súdom, pohľadávka neexistuje, nemá oporu v žiadnom právnom predpise ani v judikatúre a ani v logickom uvažovaní. Pohľadávky (alebo v širšom ponímaní záväzky) vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone (§ 489 Občianskeho zákonníka). Podmienkou vzniku pohľadávok je teda široká škála právnych udalostí, nejde len o rozhodnutie súdu, ako sa domnieva sťažovateľka. Na ilustráciu sa na podporu uvedeného názoru núka napríklad každomesačná realita platenia účtov telefónnemu operátorovi, ktorému vzniká každý mesiac voči klientom záväzok (pohľadávka) na zaplatenie faktúry za poskytnuté služby aj bez toho, aby o nej bolo právoplatne rozhodnuté súdom. V prípadnom spore súd potom iba deklaruje existenciu uplatnenej pohľadávky, ktorá vznikla už skôr, čo je aj prípad sťažovateľky.

Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil, že by závery najvyššieho súdu týkajúce sa zmeny účastníka v konaní boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o nesprávosti, resp. nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán konania vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd preto sťažnosti v časti smerujúcej proti prvému výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyhovel.

Vecným zaobraním sa sťažnosťou vo vzťahu k namietanému postupu a napadnutému rozsudku krajského súdu ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy, a preto, rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), ústavný nepovažoval za potrebné zaoberať sa postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktoré budú predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sťažnosti nevyhovel ani v tejto časti.

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľka žiadala priznať v sume 3 000 €. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd nepovažoval za účelné ani vhodné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, keďže vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu) spolu s

	<p>vyslovením záväzného právneho názoru, ako aj čiastočné zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu) a napokon priznanie náhrady trov konania (bod 3 výroku tohto nálezu) považoval v okolnostiach danej veci za dostačujúce. Ústavný súd preto požiadavke sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru druhým a tretím výrokom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli.</p> <p>Druhý a tretí výrok uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušuje a vec mu vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne sťažovateľky.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05 I. ÚS 643/2017, II. ÚS 512/2017</p> <p>PLz. ÚS 1/2018</p> <p>NS SR sp. zn. 1 VCdo 1/2018</p> <p>II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010</p> <p>PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
kľúčové slová	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu účastník konania-zmena dovolanie-dovolacie dôvody dokazovanie-hodnotenie dôkazov dovolanie-prípustnosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 326/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.09.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v

	<p>dovolání uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ bol v pozícii žalovaného v právnej veci vedenej okresným súdom, kde sa žalobca - Inštitút prípravy expertov, o.z žalobou zo dňa 25.05.2011 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 189.259,24 € s príslušenstvom, ktorá mala žalobcovi vzniknúť ako ušlý zisk z dôvodu nedodania frekventantov v zmysle zmluvy o dielo o poskytovaní neprioritných služieb komplexného organizačného zabezpečenia vzdelávania a diseminácie vzdelávania.</p> <p>Rozsudkom súdu prvej inštancie - okresného súdu zo dňa 26.4.2016 súd rozhodol, tak že: "Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 152.031,50 euro s úrokom z omeškania 14,25% p.a. od 30.10.2008 do zaplatenia na účet žalobcu to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšku súd žalobu zamietá. O trovách konania súd rozhodne v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia."</p> <p>Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd ako odvolací súd rozsudkom zo dňa 15.02.2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania...</p> <p>Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením zo dňa 22.11.2017 odmietol.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na tú skutočnosť, že v danom prípade podľa neho neboli splnené zákonom predpokladané podmienky vzniku zodpovednosti za škodu, ktorými sú: 1. porušenie právnej povinnosti (protiprávnosť), 2. vznik škody a 3. príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody, a teda nebol daný dôvod na to, aby bol rozsudkom okresného súdu z 26. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) zaviazaný k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 152 031,50 € s prísl., keďže „... žalobcovi poskytoval súčinnosť - a neodovzdaním predpokladaného počtu záujemcov v zmysle zmluvy zo dňa 27.02.2008 z dôvodu nedostatočného záujmu frekventantov (záujemcov) nemohol žalovaný porušiť žiadne zmluvné ustanovenia a ani zákonom uloženú povinnosť... Výška odmeny, na ktorú mal žalobca nárok sa odvíjala od skutočne vykonaných prác, ktoré mu boli po skontrolovaní aj zaplatené. Žalovaný aj uhradil žalobcovi všetky ním riadne vykonané práce. Žalovaný nárok podľa nášho názoru nevznikol a sťažovateľ nebol nikdy povinný dodať zhotoviteľovi (žalobcovi) účastníkov (frekventantov) odbornej prípravy. Naopak vždy poskytoval žalobcovi potrebnú súčinnosť...“.</p> <p>Porušenie základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ v podanej sťažnosti odôvodňuje v zásade tak, že nedošlo k dostatočnému odôvodneniu ohľadom právneho posúdenia veci a uvedenia úvah, ktorými sa súd prvej inštancie pri rozhodovaní riadil, súd prvej inštancie znemožnil sťažovateľovi, aby si v rámci súdneho konania mohol riadne uplatniť svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nebol napravený ani v konaní pred odvolacím súdom. Najvyšší súd v uznesení zo dňa 22.11.2017, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa opätovne porušil jeho práva a to najmä tým, že aj toto rozhodnutie je nekonkrétne a nezaoberá sa skutočnosťami namietanými sťažovateľom a je čisto formalistické.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Námietka sťažovateľa týkajúca sa ním tvrdeného porušenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu je založená na argumente, že najvyšší</p>

súd odmietol dovolanie sťažovateľa bez toho, aby sa zaoberal skutočnosťami namietanými sťažovateľom v podanom dovolaní. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03). Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 226/03, I. ÚS 50/04).

Z tohto hľadiska pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v relevantnej časti uviedol: Dovolací súd uvádza, že dovolateľ vyvodil dôvod prípustnosti dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Otázka kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bola riešená v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu z 19. apríla 2017, sp. zn. 1 VCdo/2/2017, podľa ktorého kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 C. s. p. je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti podľa § 420 C. s. p.

S odkazom na ust. § 48 ods. 3 C. s. p. je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senát dovolacieho súdu rozhodujúci vo veci záväzný, preto nie je rozhodujúci senát dovolacieho súdu oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania žalovaného podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Z tohto dôvodu sa dovolací súd obmedzil na posúdenie dovolania žalovaného podľa § 420 písm. f/ C. s. p.“

Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je v danom prípade otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa § 420 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.

K tejto otázke prijal ústavný súd uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

V odôvodnení predmetného uznesenia ústavný súd okrem iného uviedol: Zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že §

420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu.

Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu.

Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP).

Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§ 421 ods. 1 CSP), v spísaní dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) CSP], za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkolvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 855). „Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28. februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak

zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35, 36).

Existenciu práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o., Paneurópska vysoká škola, 2011, s. 10). „Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné“ (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje.

Súbežne sa aj najvyšší súd na úrovni veľkého senátu opätovne zaoberal zákazom kumulácie. V uznesení sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018 zmenil svoj pôvodný názor a výrokom rozhodol, že „Kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je prípustná“.

Z nového uznesenia veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 1/2018, prijatého 21. marca 2018, ako aj z uznesenia pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 a hlavne z textu samotného Civilného sporového poriadku previazaného so základným právom na prístup k súdu vyplýva, že dovolacie dôvody kumulovať možno.

S poukazom na uvedené ústavný súd uzatvára, že pokiaľ sťažovateľ v podanom dovolaní uplatnil súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 ods. 1 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Vecným zaoberaním sa sťažnosťou vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy, a preto, rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a

	<p>zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), ústavný nepovažoval za potrebné zaoberať sa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý bude predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 22. novembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu z 22. novembra 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 325,42 € na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Plz. ÚS 1/2018 NS SR sp. zn. 1 VCdo/2/2017; sp. zn. 1 VCdo 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolenie-dovolacie dôvody vykonateľnosť-odklad

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 445/2018
populárny názov	preddavok na trovy incidenčného konania
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	01.08.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania má veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu a aj veriteľ, ktorý poprel pohľadávku a je v pozícii žalovaného. Zloženie preddavku žalobcom je podmienkou, aby súd rozhodoval o podanej žalobe. Na to, aby bolo popretie pohľadávky žalovaným ako popierajúcim veriteľom účinné, musí zložiť preddavok, v opačnom prípade súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie je neúčinné. Zložený preddavok sa použije na náhradu trov konania, ak bude zaviazaný na náhradu ten účastník, ktorý preddavok zložil. Pokiaľ zaviazaný na náhradu trov konania nebude, súd rozhodne o vrátení preddavku alebo jeho časti.

	<p>Procesnú situáciu, kedy k úhrade preddavku na trovy konania, dôjde v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu (keďže podanie odvolania proti uvedenému procesnému rozhodnutiu zákon nevylučuje), zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "ZoKR") neupravuje, ktorá skutočnosť však jednoznačne nesmie ísť na úkor práv účastníka konania/strany sporu a obmedziť ho v prístupe k súdu (spravodlivosti). Rovnako by bolo v rozpore s princípom spravodlivosti, rigidné vylúčenie primeranej aplikácie § 10 ods. 3 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSP“) v znení účinnom do 30. 06. 2016, podľa ktorej prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. V oboch prípadoch, teda tak v prípade preddavkovej povinnosti podľa ZoKR, ako aj poplatkovej povinnosti podľa ZoSP (i keď dovolací súd zhodne s odvolacím súdom má za to, že preddavok na trovy konania nie je súdnym poplatkom), ide z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov o typovo identickú peňažnú povinnosť.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalovaného v spore o určenie poradia popretej pohľadávky vedenom na okresnom súde. Uznesením z 15. októbra 2015 vyzval žalobcu (správcu konkurznej podstaty úpadcu KOVOD a.s. „v konkurze“) na zaplatenie preddavku na trovy incidenčného konania podľa § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“).</p> <p>Následne okresný súd uznesením zo 17. decembra 2015 zastavil predmetné incidenčné konanie z dôvodu, že žalobca v zákonnej lehote nezaplatil preddavok na trovy incidenčného konania podľa § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z.</p> <p>Žalobca podal prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie a žiadal uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že preddavok na trovy incidenčného konania zaplatil v lehote na podanie odvolania.</p> <p>Krajský súd uznesením z 27. júna 2016 uznesenie okresného súdu vo výroku o zastavení konania potvrdil z dôvodu, že preddavok na trovy incidenčného konania nie je súdnym poplatkom, tento preddavok je upravený iba v zákone č. 7/2005 Z. z., a preto nemožno použiť postup podľa § 10 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).</p> <p>Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 31. januára 2018 tak, že uznesenie krajského súdu z 27. júna 2016 a uznesenie okresného súdu zo 17. decembra 2015 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že konajúce súdy mali primerane aplikovať na vzniknutú procesnú situáciu § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.</p> <p>Sťažovateľ namieta právny záver najvyššieho súdu s tým, že podľa neho poplatková povinnosť podľa zákona o súdnych poplatkoch a preddavková povinnosť podľa zákona č. 7/2005 Z. z. nie sú typovo identické peňažné povinnosti. V rámci svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na subjekty platobnej transakcie – pri poplatkovej povinnosti vystupuje súkromný subjekt (poplatník) a verejný subjekt (štát, resp. súd), ktorý má nadradené postavenie, vyrubovaciu právomoc a právomoc vynútiť si splnenie poplatkovej povinnosti. V prípade preddavkovej povinnosti vystupujú proti sebe rovnoprávne subjekty (strany sporu) bez možnosti použiť prostriedky donútenia, kde je potrebné zohľadniť, že</p> <p>- súdny poplatok je daň za službu, ktorú poskytuje štát občanom a je upravená</p>

	<p>normou verejného práva. Preddavok na trovy incidenčného konania je zálohovou platbou jednej strany sporu voči druhej strane sporu, ktorý sa neskôr zúčtuje podľa predpisov o náhrade trov konania, pričom táto úprava je obsiahnutá v právnom predpise súkromného práva – v zákone č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), resp. Občianskom súdnom poriadku;</p> <p>- právna úprava súdneho poplatku pozná inštitút oslobodenia od súdneho poplatku – zákonné vecné a osobné oslobodenie, pričom preddavok vychádza z práva úspešnej strany na náhradu vynaložených trov a neexistuje v tomto prípade inštitút oslobodenia;</p> <p>- právna úprava súdneho poplatku pozná inštitút vrátenia súdneho poplatku (napr. pri súdnom zmierní, späťvzati návrhu), pričom v takýchto procesných situáciách sa preddavok na trovy incidenčného konania nevracia;</p> <p>- súdne poplatky sú príjmom štátneho rozpočtu a ich evidenciu vedie Ministerstvo financií Slovenskej republiky, preddavky na trovy konania sú príjmom úspešnej strany sporu.</p> <p>- zastavenie konania ako následok nezaplatenia súdneho poplatku pozná aj zákonné výnimky v § 10 ods. 2 a 3 zákona o súdnych poplatkoch a tieto výnimky „majú za cieľ odstrániť tvrdosť zákona, aby inštitút súdnych poplatkov neprimerane nezasahoval do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Uzákonenie inštitútu oslobodenia od súdnych poplatkov a uzákonenie výnimiek z generálneho pravidla o zastavení konania vychádza práve z princípu súdneho poplatku ako osobitnej formy dane za služby štátu poskytované občanom, a tieto inštrumenty majú za úlohu zmierniť nerovnosť účastníkov poplatkovej transakcie (verejný orgán vs. súkromný subjekt), na rozdiel od preddavku na trovy incidenčného konania..., ktorý s nezaplatením preddavku spája povinnosť súdu zastaviť incidenčné konanie a z tohto pravidla nepozná ZKR žiadne výnimky, nakoľko medzi účastníkmi tejto platobnej povinnosti neexistuje žiadna nerovnosť, ktorú by bolo potrebné zmierniť resp. odstraňovať.“</p> <p>Napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ústavy, keďže okresný súd je povinný opäť konať a rozhodnúť v predmetnom incidenčnom konaní, čím „vznikli a priebežne vznikajú sťažovateľovi náklady spojené s povinným právnym zastúpením sťažovateľa v incidenčnom konaní advokátom..., pričom tieto výdavky znižujú majetok sťažovateľa a vznikajú ako bezprostredný následok napádaného rozhodnutia. A teda ak by nedošlo k vydaniu napádaného rozhodnutia, sťažovateľ by nebol povinný trpieť znižovanie svojho majetku vo forme výdavkov na vyššie špecifikované incidenčné konanie, ktoré má po správnosti (po práve) byť nezvratne zastavené.“</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal sťažnosť z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.</p> <p>Najvyšší súd v napadnutom uznesení z 31. januára 2018 poukázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu a uznesenia krajského súdu a uviedol obsah dovolania žalobcu. Najvyšší súd po oboznámení sa so súdnym spisom dospel k záveru, že „konanie, v ktorom odvolací súd rozhodol dovolaním napadnutým uznesením, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania“.</p> <p>Následne najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol: «43. Preddavok na trovy konania v zmysle citovaného §-u 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "ZoKR") zabezpečuje vymožitelnosť prípadnej náhrady trov konania. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania má veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu a aj veriteľ, ktorý poprel pohľadávku a je v pozícii žalovaného. Zloženie preddavku žalobcom je podmienkou, aby súd rozhodoval o podanej žalobe. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako špeciálny právny predpis nerozlišuje subjekty na strane žalobcu tak, ako ich</p>

rozlišuje na strane žalovaného, kedy odlišuje žalovaného, ktorým je správca a žalovaného, ktorým je popierajúci veriteľ. Na to, aby bolo popretie pohľadávky žalovaným ako popierajúcim veriteľom účinné, musí zložiť preddavok, v opačnom prípade súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie je neúčinné. Zložený preddavok sa použije na náhradu trov konania, ak bude zaviazaný na náhradu ten účastník, ktorý preddavok zložil. Pokiaľ zaviazaný na náhradu trov konania nebude, súd rozhodne o vrátení preddavku alebo jeho časti.

44. Žalobca preddavok na trovy konania v súdom ustanovenej lehote 15 dní od doručenia uznesenia prvoinštančného súdu o uložení povinnosti zložiť preddavok, neuhradil, uhradil (zložil) ho až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania.

45. Procesnú situáciu, kedy k úhrade preddavku na trovy konania, dôjde v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu (keďže podanie odvolania proti uvedenému procesnému rozhodnutiu zákon nevylučuje), zákon o konkurze a reštrukturalizácii neupravuje, ktorá skutočnosť však jednoznačne nesmie ísť na úkor práv účastníka konania/strany sporu a obmedziť ho v prístupe k súdu (spravodlivosti). Rovnako by bolo v rozpore s princípom spravodlivosti, rigidné vylúčenie primeranej aplikácie §-u 10 ods. 3 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. (v znení účinnom do 30. 06. 2016), podľa ktorej prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. V oboch prípadoch, teda tak v prípade preddavkovej povinnosti podľa ZoKR, ako aj poplatkovej povinnosti podľa ZoSP (i keď dovolací súd zhodne s odvolacím súdom má za to, že preddavok na trovy konania nie je súdnym poplatkom), ide z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov o typovo identickú peňažnú povinnosť.

46. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky... sp. zn. II. ÚS 1/2004, podľa ktorého výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva účastníka konania konania/strany sporu garantovaného v Ústave SR. V prípadoch, v ktorých nejednoznačné znenie navzájom súvisiacich zákonov (v danom prípade zákon o konkurze a reštrukturalizácii a poplatkový zákon) pripúšťajú viaceré výklady a výsledky interpretácie, je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval.

47. Podporne dovolací súd poukazuje aj na ďalšie rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 148/2006, v ktorom ústavný súd zaujal názor, že zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie Ústavou SR (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. V kontexte uvedeného bol postup súdu prvej inštancie, ktorý uznesenie o zastavení konania napriek dodatočnému zloženiu preddavku na trovy konania (v odvolacej lehote) nezrušil, vecne nesprávny. Za nesprávny z rovnakého dôvodu je nutné považovať aj postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania, potvrdil.

48. Nie bezvýznamným je tiež konštatovanie Ústavného súdu Českej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 179/2001, ktorý, vedomý si svojho postavenia strážcu ústavnosti, vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne (a nie formálne) poňatie právneho štátu. Takto, nie formálne, nahliada aj na nevyhnutnosť dodržania princípu procesnej čistoty. Nejde teda o nutnosť dodržania princípu právnej čistoty chápaného ako hodnota sama osebe, ale o

dosiahnutie „právne čistého“ procesu, v ktorom nedochádza k zásahom do práv účastníkov, ale naopak, otvára im procesný priestor, v rámci ktorého by mohli uplatniť svoje procesné práva.

49. Zhrnúc vyššie uvedený skutkový stav, kedy súd prvej inštancie uznesenie o zastavení konania nezrušil, ale vec postúpil odvolaciemu súdu, ktorý zastavujúce uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, dovolací súd zastáva názor, že žalobcovi bez ústavne akceptovateľného dôvodu bolo, napriek tomu, aký je zmysel a účel inštitútu preddavkov na trovy konania, odopreté právo na prístup k súdu.

50. V prejednávanej veci teda odvolací súd nielenže nápravu vadného postupu súdu prvej inštancie nezjednal, ale naopak, jeho potvrdením zaťažil svoje konanie procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu...podľa § 449 ods. 1 C. s. p. zrušil, rovnako zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie... o zastavení konania [nakoľko toto uznesenie na uznesenie odvolacieho súdu obsahovo nadväzuje (§ 449 ods. 2 C. s. p.)] a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). Vzhľadom na uvedené dovolací súd neskúmal ďalšie námietky dovolateľa, nakoľko zrušením uznesenia prvoinštančného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania, sa konanie dostalo do štádia, kedy súd bude pokračovať vo vecnom prejednaní žaloby žalobcu.»

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že právne závery najvyššieho súdu sú logické, rešpektujú účel príslušných ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z., zákona o súdnych poplatkoch a Civilného sporového poriadku a nie sú arbitrárne. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým tento akceptoval zloženie preddavku na trovy incidenčného konania do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania – možno vnímať ako jedno z možných a ústavne akceptovateľných riešení uvedenej procesnej situácie v konaní pred všeobecným súdom. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je dostatočným podkladom pre výrok, ktorým najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu a uznesenie okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, preto právne závery najvyššieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a sú tak ústavne akceptovateľné. Ústavný súd poukazuje tiež na svoje skoršie rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 166/2018, v ktorom považoval za ústavne súladný obdobný právny názor, kedy všeobecný súd akceptoval zaplatenie preddavku na trovy konania po uplynutí zákonnej lehoty, pričom preddavok bol zaplatený v čase, keď sudca rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, čo malo za následok zrušenie uznesenia o neúčinnosti popretia pohľadávky.

K námietke sťažovateľa o neprípustnosti analógie ústavný súd poukazuje, napr. na uznesenie sp. zn. 7 Cdo 39/2010 z 25. apríla 2012, v ktorom najvyšší súd uviedol, že analógia v procesnom práve je skôr výnimočná, ale nemožno ju absolútne vylúčiť. Predovšetkým tam, kde zákonná úprava vykazuje medzeru, ako to je v danom prípade. K takémuto záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 28/2000, ako aj Ústavný súd Českej republiky – III. ÚS 456/97 z 2. apríla 1998. Obdobne ústavný súd v skoršom rozhodnutí uviedol, že otázka použitia analógie v práve vzniká až vtedy, keď určitú situáciu právna norma priamo nepredvída a neupravuje ju, a až vtedy, keď ani prípustným extenzívnym výkladom určitého ustanovenia nemožno dospieť k tomu, že sa vzťahuje na danú situáciu. Analógia znamená primerané použitie obsahom najbližšieho ustanovenia toho istého právneho odvetvia alebo celého právneho poriadku, jeho zmyslu a základných zásad. Použitie analógie v občianskom procesnom práve považuje ústavný súd za prípustné (II. ÚS 345/08).

Ústavný súd si je vedomý, že všeobecné súdy uvedenú procesnú situáciu posudzujú aj odlišne (porovnaj odkaz na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne uvedený v uznesení sp. zn. IV. ÚS 166/2018), aj v tomto prípade je však

	<p>potrebné poukázať na judikatúru ústavného súdu, v ktorej opakovane pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zveruje najvyššiemu súdu, ktorému okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, II. ÚS 752/2016, II. ÚS 861/2016, III. ÚS 205/2017).</p> <p>Sťažovateľ namieta porušenie čl. 20 ústavy, preto ústavný súd preskúmal porušenie uvedeného článku ústavy v celosti. V dôsledku napadnutého uznesenia je okresný súd povinný pokračovať v incidenčnom konaní. Vzhľadom na to, že ústavný súd považuje napadnuté uznesenie za ústavne akceptovateľné, znižovanie majetku sťažovateľa spočívajúce vo vznikajúcich trovách konania v predmetnom incidenčnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd napokon nezistil možnú príčinnú súvislosť medzi porušením čl. 20 ods. 2 až 5 ústavy a napadnutým uznesením. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľky odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>II. ÚS 1/2004 II. ÚS 148/2006</p> <p>ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 456/97, sp. zn. 179/2001</p> <p>IV. ÚS 166/2018</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
kľúčové slová	<p>arbitrážnosť konanie-zastavenie analógia-legis/zákona práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-sporu vyvolané konkurzom (incidenčné) analógia-iuris/práva práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok trovy konania-preddavok poplatok-súdny</p>

spisová značka	IV. ÚS 479/2018
populárny názov	litispendencia - vyporiadanie BSM
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb

druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	11.09.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>V prípade návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov ide o tzv. iudicium duplex, teda konanie, v ktorom majú jeho účastníci zároveň postavenie navrhovateľa i odporcu. Podaním návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa uplatňuje aj právo sťažovateľa na vyporiadanie tohto bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdom. Z postavenia účastníkov, ktorí sú jeden aj druhý zároveň navrhovateľom a odporcom, zároveň vyplýva aj to, že jeden bez druhého nemôže sám disponovať návrhom. Podaním návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vzniká druhému účastníkovi v prípade podania (ďalšieho) návrhu na vyporiadanie tohto bezpodielového spoluvlastníctva manželov prekážka litispendencie.</p> <p>Zastavením konania o návrhu sťažovateľa na vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov sa jeho postavenie v skôr začatom konaní o vyporiadanie toho istého bezpodielového spoluvlastníctva manželov nemení (nezhoršuje). Sťažovateľ má možnosť robiť návrhy týkajúce sa rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov v konaní, v ktorom sa rozhoduje o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podanom druhým účastníkom.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Uznesením z 8. októbra 2013 (ďalej aj „prvé uznesenie okresného súdu“) okresný súd konanie o sťažovateľom podanom návrhu zastavil s odkazom na § 83 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie, keďže na tom istom súde je vedené konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o návrhu manželky sťažovateľa na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.</p> <p>Sťažovateľ podal proti prvému uzneseniu okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal, že v jeho veci neboli splnené podmienky na zastavenie konania a že v nej rozhodovala sudkyňa, ktorá v inom konaní vyhlásila vo vzťahu k nemu svoju predpojatosť a následne bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania danej veci. Krajský súd uznesením z 9. októbra 2014 prvé uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že o zastavení konania bolo rozhodnuté skôr ako o prípadnej zaujatosti sudkyne, čím bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.</p> <p>Okresný súd následne uznesením zo 17. marca 2015 (ďalej aj „druhé uznesenie okresného súdu“) opätovne rozhodol tak, že konanie o sťažovateľom podanom návrhu zastavil z dôvodu podľa § 83 OSP. Proti druhému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho potvrdil.</p> <p>Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v jeho veci neboli splnené zákonné podmienky na zastavenie konania, keďže „rozsah a teda predmet oboch konaní vedeného nie je úplne totožný, resp. predmet týchto konaní sa prekrýva iba čiastočne, nie však úplne“. Na základe uvedeného mal okresný súd „rozhodnúť iba o čiastočnom zastavení konania“, prípadne „rozhodnúť o spojení oboch týchto konaní“. Okresný súd mohol postupovať aj tak, že „neskorší sťažovateľov návrh obsahovo posúdi a vyhodnotí ako procesný návrh v už začatom konaní, keďže jeho duplicitným návrhom nezačalo nové konanie, a nebolo preto na mieste ho zastavovať“.</p>

	<p>K tomuto sťažovateľ ďalej uvádza, že okresný súd ani krajský súd sa nevysporiadali s jeho podstatnou námietkou, ktorá spočíva v tom, že „v dôsledku žalovanou skôr podaného návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bolo konzumované jeho žalobné právo na podanie návrhu na začatie konania o vyporiadanie BSM (iudicium duplex) a to bez ohľadu na rozdielny rozsah jeho navrhovaného vyporiadania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a vyporiadať všetky majetkové hodnoty a záväzky, ktoré počas manželstva vznikli.“</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že krajský súd nedal v napadnutom uznesení odpoveď na jeho podstatnú námietku týkajúcu sa nesplnenia zákonných podmienok na zastavenie konania, keďže „rozsah a teda predmet konania vedeného pod sp. zn. 4 C 461/2013 (rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podanom manželkou, pozn.) a konania sp. zn. 8 C 467/2013 (rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podanom sťažovateľom, pozn.) nie je úplne totožný“. Sťažovateľ taktiež pred ústavným súdom namieta zmatečnosť napadnutého uznesenia, pretože z neho nie je zrejmé, ktoré z uznesení okresného súdu krajský súd napadnutým uznesením potvrdil.</p> <p>So zreteľom na uvedené námietky sťažovateľa ústavný súd napadnuté uznesenie preskúmal, pričom pri jeho hodnotení vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).</p> <p>Okresný súd vo svojom druhom uznesení poukázal na prekážku začatého konania vyplývajúcu z § 83 OSP, ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Okresný súd k tomuto v relevantnej časti odôvodnenia svojho druhého uznesenia uviedol: „Na tunajšom súde už prebieha konanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá skutočnosť bráni tomu, aby o tej istej veci, medzi tými istými účastníkmi konania prebiehalo na súde iné konanie. Súd preto konanie vo veci zastavil v zmysle § 104 ods. 1 O.s.p., nakoľko nie sú splnené procesné podmienky konania a prekážka skôr začatého konania predstavuje neodstrániteľnú podmienku konania.“</p> <p>Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: „14. Odvolací súd bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie a zistil, že ho treba potvrdiť ako vecne správne z jeho výstižných dôvodov. Odvolacie dôvody len kopírujú predchádzajúce odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ale je treba prisvedčiť súdu prvej inštancie, že odstránil všetky nedostatky predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia z 9. 10. 2014 odvolacieho súdu a preto už s týmito odvolacími námietkami proti uzneseniu z 17. 3. 2015 súdu prvej inštancie sa nemusel zaoberať. Nemožno prinútiť súd prvej inštancie, aby spájal konania tak, ako navrhuje tá či oná strana sporu (a ani rozhodol najprv o čiastočnom späťvzati návrhu, keďže predmet konaní nie je totožný).“</p> <p>Ústavný súd s poukazom na citované právne závery všeobecných súdov konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením druhého uznesenia okresného súdu možno aj napriek stručnosti v nich uvedených dôvodov považovať v okolnostiach tejto veci za ústavne akceptovateľné.</p> <p>Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti správne argumentuje, že v prípade návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov ide o tzv. iudicium duplex, teda konanie, v ktorom majú jeho účastníci zároveň postavenie navrhovateľa i odporcu. Podaním návrhu</p>

na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa teda uplatnilo aj právo sťažovateľa na vyporiadanie tohto bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdom. Z postavenia účastníkov, ktorí sú jeden aj druhý zároveň navrhovateľom a odporcom, zároveň vyplýva aj to, že jeden bez druhého nemôže sám disponovať návrhom (k tomuto bližšie I. ÚS 59/00, porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 2 Cdo 52/2008 z 29. apríla 2009). Podaním návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vzniká druhému účastníkovi v prípade podania (ďalšieho) návrhu na vyporiadanie tohto bezpodielového spoluvlastníctva manželov prekážka litispendencie (tamtiež). Na tomto mieste je ďalej vhodné doplniť, že zastavením konania o návrhu sťažovateľa na vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov sa jeho postavenie v skôr začatom konaní o vyporiadanie toho istého bezpodielového spoluvlastníctva manželov nemení (nezhoršuje). Sťažovateľ má možnosť robiť návrhy týkajúce sa rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 461/2013 (rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podanom druhým účastníkom - manželkou sťažovateľa).

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že námietka sťažovateľa spočívajúca v tom, že v jeho právnej veci neboli splnené zákonné podmienky na zastavenie konania, pretože návrhy na vyporiadanie toho istého bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa „neprekrývali“, nemôže mať na právny záver okresného súdu a krajského súdu o nevyhnutnosti zastaviť sťažovateľom iniciované konanie žiadny vplyv, a preto ju nemožno považovať za výhradu, ktorá by mala význam pre rozhodnutie (I. ÚS 254/07, II. ÚS 410/06, III. ÚS 572/2017).

K tomuto ústavný súd ďalej poukazuje na svoju judikatúru (napr. III. ÚS 228/06, III. ÚS 99/08, I. ÚS 53/2010, I. ÚS 216/2010), v zmysle ktorej v prípade, ak je namietané rozhodnutie všeobecného súdu správne (z hľadiska jeho výroku), potom vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (a pri inak správnom rozhodnutí) nemusí disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že vlastnícke právo sťažovateľa k veciam, ktoré sú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je s ohľadom na už citované právne závery chránené (už) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 461/2013 (rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podanom manželkou sťažovateľa). V okolnostiach tejto veci preto nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa vlastníť majetok vo vzťahu k veciam, ktoré sú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, napadnutým uznesením [porovnaj sp. zn. I. ÚS 59/00, kde ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa vlastníť majetok v situácii, keď bolo konanie o sťažovateľom podanom (druhom) návrhu na vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov zastavené z dôvodu litispendencie a následne bolo zastavené aj konanie o pôvodnom návrhu jeho bývalej manželky z dôvodu, že táto vzala svoj návrh späť].

Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd v napadnutom uznesení rozhodol o jeho odvolaní proti prvému uzneseniu okresného súdu, a nie proti druhému uzneseniu okresného súdu, čo spôsobuje zmätočnosť napadnutého uznesenia, pretože nie je zjavné, ktoré z uznesení krajský súd napadnutým uznesením vlastne potvrdil.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia zistil, že v jeho záhlaví sa skutočne vyskytuje chyba v písaní, keď namiesto druhého uznesenia okresného súdu zo 17. marca 2015) je v ňom označené prvé uznesenie okresného súdu z 8. októbra 2013), pričom pozornosť ústavného súdu neuniklo ani to, že v naratívnej

	<p>časti napadnutého uznesenia krajský súd zrekapituloval odvolacie dôvody uvedené sťažovateľom v jeho odvolaní proti prvému uzneseniu okresného súdu (nesplnenie podmienok na zastavenie konania a zaujatosť sudkyne), zatiaľ čo sťažovateľ v odvolaní proti druhému uzneseniu okresného súdu namietal už len nesplnenie podmienok na zastavenie konania. Napriek týmto zisteniam a zrejým nesprávnostiam je podľa názoru ústavného súdu ale možné z už citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia bez pochyb vyčítať, že krajský súd rozhodoval o druhom uznesení okresného súdu, ktoré aj napriek označenej zjavnej chybe v písaní potvrdil.</p> <p>Ako už ústavný súd uviedol, k iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu. Už opísané pochybenie krajského súdu (zjavnú chybu v písaní) nemožno s ohľadom na jeho právny záver vyjadrený v samotnom odôvodnení napadnutého uznesenia považovať za také pochybenie, ktorého intenzita by mohla v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti musí nad rámec skonštatovať, že uvedená chyba z dôvodu podobných čísiel konaní (ale iných dátumov rozhodnutí) v rozhodnutiach z 8. októbra 2013 a zo 17. marca 2015 vedených v tom istom senáte prvostupňového súdu mohla síce spôsobiť uvedenú zmätočnosť, avšak v konaní pred súdom (a už vôbec nie v konaní odvolacieho súdu) by sa takáto zmätočnosť nemala vyskytnúť, keďže môže vyvolať (a aj vyvolala) u účastníkov pocit o nedostatočnom, prípadne povrchnom poskytnutí spravodlivosti zo strany súdu.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ako celok pri jej predbežnom prerokovaní odmietnutá, ústavný súd sa jeho ďalšími požiadavkami nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v danom prípade nemohlo dôjsť.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	I. ÚS 59/00 NS SR sp. zn. 2 Cdo 52/2008
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	spoluvlastníctvo-bezpodielové spoluvlastníctvo manželov litispendencia spoluvlastníctvo-vyporiadanie

spisová značka	IV. ÚS 506/2018
populárny názov	náhrada škody - nesprávny úradný postup
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.09.2018

dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Pokiaľ u žalobcu nebola splnená jedna z kumulatívnych podmienok pre priznanie náhrady škody, a to nesprávny úradný postup v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, je nadbytočné zaoberať sa ďalšími dôvodmi uvedenými v žalobe (vznikom škody a príčinnou súvislosťou medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou).</p> <p>Policajný orgán nemá právo pri vyšetrowaní skúmať pochybnosti o vlastníctve veci samostatným dokazovaním zameraným len na túto otázku, táto právomoc mu nepatrí, ak nastanú pochybnosti o práve k veci, je treba vec uložiť do úschovy, a tým zabrániť, aby sa s vecou až do objasnenia práva k nej disponovalo. Skúmanie týchto pochybností patrí do právomoci civilného súdu.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ si žalobou doručenou okresnému súdu uplatnil voči Slovenskej republike nárok (ďalej aj „žalovaný“) na náhradu škody vo výške 1 374,08 € s príslušenstvom, ktorá mu podľa jeho tvrdení mala vzniknúť tým, že mu bola zaistená drewná hmota príslušníkmi OO PZ v celkovom objeme 29,08 m³ z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu. Poverený príslušník PP PZ nevydal podľa sťažovateľa žiadne potvrdenie o zaistení veci, hoci bol povinný tak urobiť. Prevzatím drevnej hmoty pôvodný žalovaný (odporca) prevzal objektívnu zodpovednosť za jej stratu a poškodenie. Drewná hmota bola nesprávne skladovaná, nebola zabezpečená proti krádeži a po skončení trestného konania nebola sťažovateľovi vydaná a nebola mu poskytnutá ani finančná náhrada za jej predaj.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 18. februára 2016 zamietol žalobu z dôvodu, že sťažovateľ v určenej lehote nepodal návrh na určenie vlastníckeho práva k drevnej hmote, preto sa jej vlastníkom stala Slovenská republika a nebola daná zodpovednosť štátu za nezákonný postup a nezákonné rozhodnutie.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 22. februára 2017 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 19. marca 2018 tak, že dovolanie odmietol ako neprípustné.</p> <p>Rozhodnutia obidvoch súdov považuje sťažovateľ za arbitrárne, vychádzajú z nesprávne zisteného skutkového stavu, sú nepreskúmateľné z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, pričom sa sudy nevysporiadali s dôležitými skutočnosťami, ktoré boli v konaniach zistené. Konaním krajského súdu a najvyššieho súdu bola naopak poskytnutá ochrana svojvôli príslušníkom polície, ktorí bezdôvodne odňali drevo, toto drevo odovzdali súkromnej spoločnosti a umožnili, aby drevo bolo bez súhlasu sťažovateľa odpredané a kúpna cena bola vyplatená neznámym osobám. Súd prvej inštancie v rozsudku uviedol, že vlastníkom drevnej hmoty sa na základe zákona č. 171/1993 Z. z. stala Slovenská republika, a to z dôvodu neuplatnenia návrhu na určenie vlastníckeho práva na príslušnom súde a preto nie je daná zodpovednosť štátu za nezákonný postup a nezákonné rozhodnutie. Táto skutočnosť o nadobudnutí vlastníctva k drevnej hmote nie je nikde v súdnom ani v pripojených spisoch uvedená sťažovateľ teda ani nebol oboznámený s obsahom takéhoto rozhodnutia a nemohol voči takémuto rozhodnutiu podať opravný prostriedok. Súd prvej inštancie predovšetkým opomenul základnú skutočnosť, že sťažovateľ bol vlastníkom drevnej hmoty, ktorá mu bola zaistená orgánmi činnými v trestnom konaní pre podozrenie zo spáchania trestného činu a toto bolo zo strany sťažovateľa dostatočne preukázané. V konaní sa nepotvrdilo, že došlo k</p>

	<p>spáchaníu trestného činu a vec bola odstúpená do priestupkového konania, ktorého výsledkom bolo, že sťažovateľ nebol právoplatne uznaný za vinného z priestupku ani iného správneho deliktu.</p> <p>Sťažovateľ ďalej namieta, že ani najvyšší súd mu v predmetnej veci neposkytol dostatočnú ochranu, keďže odmietol dovolanie z dôvodu, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nie je dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd tiež poukázal na to, že nedostatočne zistený skutkový stav nebol dovolacím dôvodom ani za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľ považuje tento právny názor za arbitrárny z dôvodu, že dovolanie bolo podané za účinnosti Civilného sporového poriadku a smerovalo proti rozsudku, ktorý krajský súd vydal za účinnosti Civilného sporového poriadku.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 22. februára 2017</p> <p>Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sťažnosti sústredil na posúdenie, či sťažnosť v časti, v ktorej smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Krajský súd v napadnutom rozsudku z 22. februára 2017, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z 18. februára 2016, uviedol tieto právne závery:</p> <p>"Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o žalobe žalobcu, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. účinného v čase rozhodnutia okresného súdu, (aktuálne sú kritériá odôvodnenia rozsudku predmetom úpravy § 220 až § 222 CSP). Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd.</p> <p>Okresný súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že nárok žalobcu je nedôvodný, nakoľko žalobca v konaní nepreukázal jeden z kumulatívnych predpokladov pre priznanie náhrady škody, a to nesprávny úradný postup. Tvrdenia žalobcu o tom, že OO PZ nevydalo potvrdenie o zaistení veci sú nepravdivé. Drewná hmota bola totiž dňa 25. 04. 2012 zaistená C. Z., a nie žalobcovi. OO PZ postupoval v súlade s ust. § 21 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore preto vydal C. Z., t. j. osobe, ktorej bola vec zaistená, potvrdenie o zaistení veci s presným opisom veci. Nakoľko na vec zaistenú C. Z. si uplatnil právo žalobca (teda iná osoba ako tá, ktorej bolo zaistené), podľa § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z. z. mal vyšetrovateľ pochybnosti o tom, kto je vlastníkom zaistenej veci z dôvodu, že drewná hmota bola označená nečitateľnou ciachou a samotný C. Z. pri zaistení nemal doklady od tejto drewnej hmoty, policajti uložili zaistenú vec do úschovy, písomne to oznámili samotnému žalobcovi a odporučili mu, aby si v lehote 60 dní od doručenia tohto oznámenia uplatnil vlastnícke alebo iné právo na zaistenú vec na príslušnom súde. Zároveň príslušný orgán Policajného zboru poučil žalobcu o tom, že ak si nárok v tejto lehote neuplatní, zaistená vec sa stáva majetkom štátu a útvar Policajného zboru ju neodkladne odovzdá ministerstvu do správy. Keďže policajný orgán pochybnosti o práve neodstraňuje samostatným dokazovaním zameraným len na túto otázku – takáto právomoc mu nepatrí (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 60/03 z 26. 11. 2003), ak nastanú pochybnosti o práve k veci, je treba vec uložiť do úschovy a tým zabrániť, aby sa s vecou až do objasnenia práva k nej disponovalo. Skúmanie týchto pochybností patrí do právomoci súdu. Uvedený záver okresného súdu je v súlade s ustálenou judikatúrou najvyšších súdnych autorít, ktorú v ňom citoval. Žalobca v konaní nepreukázal, že podľa § 21 ods. 8, 9 zákona č. 171/1993 Z. z. v lehote 60 dní od doručenia písomného oznámenia uplatnil vlastnícke právo na príslušnom civilnom súde; zaistená vec sa preto stala majetkom štátu. Nebolo preto povinnosťou príslušného OO PZ vydať následne</p>

rozhodnutie o odňatí veci, prípadne o jej vrátení žalobcovi. Policajný orgán v danom prípade postupoval v súlade so zákonnými ustanoveniami, (konkrétne § 21 ods. 1, 3 a 9 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore citovanými v napadnutom rozhodnutí). Okresný súd správne zdôraznil, že pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru môže súd vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru prokurátorom. V danom prípade nebolo preukázané, že výkon právomoci orgánu verejnej moci nezodpovedal štandardnému postupu v obdobných veciach a prípadný neštandardný postup by neodôvodňovali osobitné okolnosti konkrétnej veci. Príslušník OO PZ teda postupoval v plnom súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Žalobca v konaní neprodukoval dôkaz, ktorým by preukázal nesprávny úradný postup OO PZ ktorý bol základom jeho nároku uplatneného žalobou.

Argumentácia odvolateľa uvedená v jeho opravnom prostriedku sa vzťahovala na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ku ktorému sa vzťahuje aj judikatúra ním citovaná (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 87/2012, sp. zn. 3 Cdo 194/2010 a sp. zn. 4 M Cdo 15/2009). Žalobca po poučení zo strany policajného orgánu nevyužil možnosť podania žaloby v zákonom stanovenej lehote o určenie vlastníckeho práva k veci, ktorá mu bola odňatá. Úvahy o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení sú právne irelevantné. Okresný súd správne konštatoval, že pokiaľ u žalobcu nebola splnená jedna z kumulatívnych podmienok pre priznanie náhrady škody, a to nesprávny úradný postup v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., je nadbytočné zaoberať sa ďalšími dôvodmi uvedenými v žalobe (vznikom škody a príčinnou súvislosťou medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou). Z rovnakých dôvodov sa ani odvolací súd nezaoberal ďalšími odvolacími námietkami uvedenými žalobcom v jeho opravnom prostriedku.

Odvolacie námietky žalobcu sa nedotýkajú hmotnoprávnych dôvodov, pre ktoré okresný súd žalobu zamietol. Ak už bolo uvedené vyššie, hmotnoprávnym dôvodom zamietnutia uplatneného nároku žalobcu bolo nepreukázanie naplnenia atribútov zodpovednostného vzťahu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru SR Žalobca v danom prípade odôvodňoval nesprávny úradný postup OO PZ, príslušníka OO PZ tým, že nevydal potvrdenie o zaistení veci, nevydal rozhodnutie o odňatí veci a nevydal rozhodnutie o vrátení veci a nevrátil zaistenú vec žalobcovi. Okresný súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že v súdnej veci nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu príslušníkmi OO PZ . Súd potom nemal preukázaný nesprávny úradný postup ako jeden z predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Akékoľvek ďalšie dokazovanie vo veci by bolo preto nadbytočné.

Okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 132 O. s. p. účinného v čase rozhodnutia okresného súdu, (aktuálne sú kritériá hodnotenia dôkazov predmetom úpravy § 191 ods. 1 CSP), súčasne spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p., účinného v čase jeho vyhlásenia a písomného vyhotovenia (v súčasnosti sú kritériá odôvodnenia rozsudku predmetom úpravy § 220 až § 222 CSP), aj správne a presvedčivo odôvodnil. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (teraz strany sporu – poznámka odvolacieho súdu), ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu

uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 115/2003). Námietačka žalobcu o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia je preto nedôvodná.“

Z argumentácie krajského súdu v napadnutom rozsudku v spojení s rozsudkom okresného súdu dostatočne vyplýva záver, z akých dôvodov konajúce súdy dospeli k záveru, že sťažovateľ nepreukázal predpoklady na vznik zodpovednosti za škodu – nesprávny úradný postup žalovaného. Konajúce súdy sa zaoberali námietkami sťažovateľa – poukázali na § 21 ods. 1 a 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z.“) so záverom, že potvrdenie o zaistení veci bolo vydané osobe, ktorej bola drewná hmota zaistená. Rovnako tak vychádzali zo zistenia, že drewná hmota bola označená nečitateľnou ciachou, preto nebolo možné zistiť jej vlastníka a preto sťažovateľa podľa § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z. z. vyzvali, aby si svoje vlastnícke právo uplatnil určovacou žalobou na súde s poučením, že ak tak neurobí v zákonnej lehote, zaistená drewná hmota sa stane vlastníctvom štátu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je takto dostatočné a vyčerpávajúce – sťažovateľ dostal odpovede na ťažiskové právne otázky rámčujúce jeho vec. Tieto právne závery krajského súdu a okresného súdu nie je potrebné zo strany ústavného súdu dopĺňať alebo revidovať, naopak, ústavný súd môže na ne s ohľadom na sťažnostné námietky sťažovateľa v plnom rozsahu odkázať, keďže podľa ústavného súdu sú ústavne udržateľné a obsahujú relevantné a zrozumiteľne formulované právne argumenty.

Zistené skutočnosti neindikujú ani dôvody na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, prípadne podľa čl. 46 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu po prípadnom prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 19. marca 2018

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania v súlade s § 420 písm. f) CSP, sledujúc pritom skutočnosť, či nemožno sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na dovolaciu argumentáciu sťažovateľa a následne uviedol: «7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo

možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012...].

Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 E Cdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti – to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky...] sp. zn. II. ÚS 172/03].

Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom

súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Z hľadiska obsahového (viď § 124 ods. 1 CSP) žalobca v dovolaní nenamieta chyby a nesprávnosti v procese prejednávania sporu (v procedúre jeho vedenia) zo strany odvolacieho súdu, ale naopak zreteľne namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu ako aj nedostatočne zistený skutkový stav veci. Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta, že súdy nevysvetlili dôsledky, prípadne účinky alebo vecné súvislosti niektorých skutočností, z hľadiska obsahového ide o námietku, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, prípadne nepreskúmateľné.

Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania zakladajúcu prípustnosť dovolania (v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/216; obsah spisu nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska – v dovolaním napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody.

Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, z akých skutkových zistení vychádzal, k akým skutkovým záverom dospel a na základe čoho a z akých dôvodov na zistenom skutkovom podklade zaujal svoje právne závery (poznámka: najvyšší súd, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, neposudzoval správnosť týchto právnych záverov).

Pokiaľ žalobca namieta, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav, „nezohľadnili dôkazy“, prípadne nevykonali dokazovanie zamerané na odstránenie rozporov vo vyjadreniach žalovanej, svedkov alebo v údajoch obsiahnutých v spisovom materiáli, ide o námietku, že súdy rozhodli bez dostatočného obstarania relevantných skutkových podkladov. Do 30. júna 2016 ale prípustnosť dovolania nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci (viď m. m. IV. ÚS 196/2014).» Vychádzajúc z citovaného ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Neobstojí námietka sťažovateľa, že najvyšší súd odkázal aj na svoje právne závery, ktoré boli prijaté v režime Občianskeho súdneho poriadku, keďže je zrejmé, že najvyšší súd na tieto právne závery odkazuje v tom zmysle, že majú relevanciu aj za účinnosti

	<p>Civilného sporového poriadku ako nového procesného kódexu. Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž sudy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania boli vôbec naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.</p> <p>Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na to, že sťažnosť sťažovateľa bolo možné odmietnuť aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí vzhľadom na to, že sťažovateľ, zastúpený právnym zástupcom, nepriložil k sťažnosti napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. Napriek uvedenému – ústavný súd si vlastnou činnosťou zaoštal napadnuté rozhodnutia – a sťažnostné námietky sťažovateľa preskúmal.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>kľúčové slová</p>	<p>arbitrárnosť vec (vo fyzickom zmysle)-zaistenie nesprávny úradný postup práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu náhrada škody (ujma)-majetková ujma práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok zodpovednosť-za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces vec (vo fyzickom zmysle)-prepadnutie veci vec (vo fyzickom zmysle)-vec dôležitá pre trestné konanie</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.